

“Jeg kan ikke beundre denne kvinneligheten som setter sitt ideal i en passivitet, en stumhet som nedverdiger dem til dukker og automater alle sammen.”

Da Camilla Collett skrev Amtmannens døtre i 1854, var Norge veldig annerledes. Spesielt for kvinner. Rettigheter vi i dag tar helt forgitt, var en ønskedrøm for mange på den tiden.

For selv om Norge allerede var selvstendig, var ikke kvinner det. Idealet for kvinner var, som Camilla skrev, passivitet. En mangel på egen stemme, og på stemmerett. Mannen var overhodet, kvinnen umyndig.

Mye har endret seg. Og hadde Camilla vært her i dag, ville hun sett utviklingen med både anerkjennelse og et kritisk blikk. Ikke bare har kvinner funnet stemmen sin, de roper nå høyere enn noen gang. For selv om mye har blitt bedre, er vi fortsatt ikke helt likestilt.

Vi kjemper fortsatt. For å bli hørt og trodd. For trygghet. For sosial og økonomisk likestilling, og for likestilling i helsesektoren. I møte med helsetjenesten vår, blir alt for mange fremdeles umyndiggjort.

Hadde Camilla vært her i dag, 131 år etter hennes bortgang, ville hun vært stolt av hvor langt vi har kommet, men også overrasket over hvor langt vi fortsatt har å gå.

For selv om vi i dag feirer at Norge har vunnet kampen om råderett, landegrenser, vår egen nasjonalitet, identitet, språk og selvstendighet, kjemper vi fortsatt for å følge opp Camillas ettermæle som kvinnesakens mor. Kvinner kjemper om frihet fra smerter, plager og sykdom. Frihet fra fordømmelse og mistillit. Kvinner kjemper for retten til et godt og verdig liv, i et land vi har vunnet for lengst.

I dag minnes vi vår historie, for å huske at vår uavhengighet og nasjonalitet ikke er en selvfølge. Vår norske identitet, våre verdier og vår uavhengighet har blitt kjempet fram over en lang, lang tid. Den skal vi aldri ta for gitt. Vi skal aldri glemme hvor vi har vært, og vi skal aldri slutte å jobbe for en bedre fremtid.

At vi står samlet her i dag, er ingen selvfølge. Det er et privilegium ikke alle har. Selv om mange av oss får farge gatene rundt om i landet, i rødt, hvitt og blått, har ikke alle den muligheten. For noen blir bunader og finstas hengende i skap. Dresser og skjorter blir liggende ustrøkne i skuffer.

Så i dag, mens vi feirer landet vårt, vil vi også feire styrken i det norske folk, som ikke alltid synes. Den stille styrken som kreves av de som fortsatt må kjempe for sine eller andres rettigheter, trygghet, selvstendighet, helse og liv.

I dag feirer vi også menneskene som så gjerne skulle markert nasjonaldagen ute i gatene med oss. De som skulle ønske de kunne ta på finstasen i dag. De som hadde flagget klart. De som ikke får være med likevel. Fordi lommeboka er tom. Fordi noen opplever sosial kontroll. Fordi de er ensomme og ikke har noen rundt seg. Fordi de er syke. Fordi de ikke har fått den hjelpen de trenger. Husk at denne dagen er for oss alle.

Ikke alle synes i bybildet. Ikke alle går i tog. Ikke alle mesker seg med pølse og is fra kiosken. Og ikke alle deltar på festlighetene. Men vi er alle en like viktig del av landet vårt. I Camillas

ånd skal vi fortsette å kjempe for dem. Vi skal fortsette å kjempe for et likere, varmere, mer rettferdig og inkluderende Norge.

Vi har kommet så langt. Vi skal komme enda lenger. Gratulerer med dagen, alle sammen.